

vilde kunne have erholdt det ved Høveriforeningens bestemte Arbejde.

Kierkegaard: Jeg er langtfra, saaledes som den ærede næstforegaaende Taler har yttret det om sig, at føle mig beroliget med Hensyn til § 4. Jeg vilde vistnok have følt mig beroliget, efterat jeg havde hørt de stærke og klare Utringer af den ærede 2den Landsthingsmand for 7de Valgkreds (Nyholm) denne Paragraph angaaende, dersom det var blevet derved, men, efterat jeg har erfaret, at disse Utringer gjen-tagende have vaakt Modsigelse, kan jeg ingenlunde være det. Jeg haabede, da jeg hørte ham, at hans Udvikling uden videre vilde have trængt igjennem og bevirket, at enten Forslaget under Nr. 5, eller dog det under Nr. 6, mellem hvilke jeg nu ikke gjør synderlig Forskjel, vilde kunne regne paa Thingets Bifald. Nu skal jeg derimod gjøre Forsøg paa efter ringe Gynne at bidrage til et saadant Udfald; jeg skal gjøre Mit dertil, ikke blot, hvad der i ethvert Tilfælde er min Skyldighed, ved min Stemme, naar det kommer til Afgjørelsen, men ogsaa ved at besvare nogle af de Grunde, der ere anførte derimod.

Det er berørt, ja vel ogsaa blevet Gjenstand for Tvist mellem den nævnte ærede Landsthingsmand og Ordføreren for Udvalget, hvorledes man havde at udtrykke sig med Hensyn til det Spørgsmaal, om det er i en Mængde Høveriforeninger eller i saa Høveriforeninger, at der kræves en overvægt for Masse Høveri eller ikkun en mindre Masse Høveri = Arbejde over hvad der virkelig præsteres. Men dette Punkt forekommer mig ikke at relevare Noget i Sagen selv. Saameget maa nemlig dog i ethvert Tilfælde indrømmes at være vittetligt, at der gives Høveriforeninger, i hvilke der er foreffrevet, og ifølge hvilke der kan føres mere, end der virkelig igjennem en længere Arrække er præsteret eller kunde tænkes paa at erholdes præsteret. Og, saasnart det indrømmes, forekommer det mig aldeles nødvendigt, at det ved Afløsningen af Høveriet maa ved-

tages og fastfattes, at der ikke skal gaaes efter Høveriforeningens Bogstaver, der, som en anden Taler rigtig har bemærket, mulig kunne staae der pro forma, men gaaes efter det, der i Virkeligheden har fundet Sted; og at Høveriet fra begge Sider maatte være at vurderes derefter. — Det er fremdeles af den høitærede Indenrigsminister i et Foredrag, et lignende Udringsforslag angaaende, i Sagen om Huusmandspligtarbejdet, blevet stærkt fremhævet, at det skulde være Nutiden, man egentlig havde med at gjøre ved Vurderingen af Høveriet og det øvrige Pligtarbejde. Jeg følte mig dengang ikke istand til at inøbegaae disse Utringer, men desto mere føler jeg mig nu forpligtet til at yttre, at dette efter min Overbeviisning ingenlunde forholder sig saa. Her gjælder det tværtimod i egentligste Forstand, at Nutiden, det er Diebliffet, er Noget, man slet ikke kan gribe og fastholde. Det er derimod, naar man vil gaae grundigt tilbærks i denne Henseende, ret egentlig Fremtiden, det kommer an paa; det er det i Fremtiden forventede Arbejde, der skal vurderes, og hvorfor Bestaling skal præsteres; men denne Fremtid kan kun vurderes med Henblik til den Fortid, i hvilken Arbejdet i Virkeligheden har været præsteret. Jeg kan derfor ikke skønne rettere, end at det er ubetinget nødvendigt, at det paa en eller anden Maade i Loven gives tilkjende, at det er Fortiden, man skal see tilbage til og undersøge — Fortiden naturligtvis saaledes taget, at deri er indbefattet det Diebliff, hvori Aflosningsovereenkomsten træffes. — Det er endvidere af den ærede Ordfører for Udvalget blevet gjort gjældende, at, naar man saaledes vil tage Hensyn, ikke til Høveriforeningens Bogstav, men til hvad der praktisk har været krævet og præsteret, saa vilde det i Særdeleshed gaae ud over de gode Huusbønder, over de Høveriberettigede, der havde været milde og fordret Mindre end de egentlig efter det strenge Bogstav være istand til.